

Sententias

The background of the cover is a stylized illustration of a forest at night. Tall, dark tree trunks are silhouetted against a deep blue sky. A bright yellow light source, possibly the moon or a distant star, is visible through the trees. In the foreground, a campfire is burning brightly with orange and yellow flames. A large, dark metal lantern hangs from a thick, dark branch that extends from the right side of the frame. The lantern is positioned just above the fire, and its reflection is visible on the flames.

ROČNÍK 1 | ČÍSLO 1 | LEDEN 2019

E-ZIN | ČASOPIS, KDE VĚTY DÁVAJÍ SMYSL

MÚZA

MARTINA PERLÍKOVÁ

STARÁ STEZKA

FRANTIŠEK UHER

TRAMPSKÝ

PĚTIBOJ

JAN FRÁNA

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou elektronické periodikum tvořené pro čistou zábavu. A od toho je třeba se odrazit. Neplánujeme přinášet moudrá poučná slova, motivovat autory, povznášet někoho na duchu. Naším cílem je bavit. Naše věty – *sententias* – chtějí přinášet radost.

Když jsem dostal od spisovatele a zakladatele nakladatelství Talent Pro Art nabídku mít pod palcem nově vzniklý e-časopis, neváhal jsem ani jednu minutu. Proč taky? Jsem fanouškem všeho, co je spjatého s literaturou a – světe, div se – co je kvalitní. Ať už píšu román nebo povídku, myslím na dva lidi. Na dva důležité tvory. Na Čtenáře a na Sebe. Věřím tomu, že když to, co mě samotného baví číst, nechám plynout z hlavy přímo na papír, někdo to ocení.

A tohle je vlastně to samé. Je pro mě potěšením oslovovat léty osvědčené bardy i pátrat po nových tvářích na literárním poli. Přiznám se – lákalo mě se položit ke klávesnici a sám sem vložit povídku. Nápadů je spousta a možností, jak je ventilovat, tak zoufale málo. Ale stačilo pár e-mailů s autory, vidět jejich nadšení pro novou (a, doufejme, i dobrou) věc a všechny myšlenky na vlastní tvorbu vzaly zasvé. Šéfredaktořina je pohlcující a zavazující. Těsně před vydáním prvního čísla dvojnásob.

Budeme vám přinášet detektivky, horory, fantasy (té je teď všude tolik, že u nás nemůže chybět) i povídky odlehčené humorem. V každém čísle tři autory. Každý z nich vám má co říct, má vás čím oslovit a dostane dost prostoru, aby se o to pokusil. V prvním čísle, na které právě koukáte, vás zkusí rozesmát autor knihy Případ zatoulaného rybáře Jan Frána. Se svou povídkou se přidala legenda české kriminalistiky a autor více než čtyřiceti knih František Uher. A třetí do party je Martina Perlíková, z jejíhož pera vznikla kniha Speciální jednotka. Její hororová lahůdka není nic pro slabé povahy, je ovšem naprosto geniální.

Každé novorozeně přichází na svět s nějakými vlastnostmi. Ať už dobrými či špatnými. Ty dobré je třeba rozvíjet, špatné tolerovat a doufat, že se budou projevovat co nejméně. Budu si přát, aby měl Sententias těch špatných vlastností co nejméně. A pokud se nějaké objeví, aby číslo od čísla mizely. Každý spokojený čtenář je odměnou za práci, kterou jsme při porodu odvedli. Nebyl snadný, ale jsem si jistý, že čas ukáže, že to byla správná volba.

Antonín Mazáč

František Uher STARÁ STEZKA

Vodní hladina byla temná a naprosto nehybná. Jako bludný škuner na ní plul jasný úplněk. Z rákosí občas zaskřehotala žába, mihl se stín sovy nebo vyrušeného kormorána.

K pěkné chatě na vysoké podezdívce přijel nízko posazený otevřený sportovní vůz. Tichounce, šustivě, řidič znal terén, využil svažité cesty a přijel s vypnutým motorem. Zastavil a zůstal sedět za volantem. Nepoddával se romantickým náladám, fascinoval ho však pohled na hladinu, uzavřenou ze tří stran strmými stráněmi, oblohu s úplňkem a jeho odraz na nehybné hladině. Budil zdání úvodních metrů filmu, v nichž před působivým pozadím běží titulky. Vzhledem k suchému počasí nikde nedohasínal otevřený oheň. V několika vzdálenějších chatách se dosud svítilo, okna dostávala nevýrazně rozdílné zabarvení podle odstínů závěsů či žaluzií. Noc byla vlhá a bezvětrná, jako kdyby čaroděj mávl kouzelným proutkem a všechno znehybnělo. Hodiny na palubní desce ukazovaly dvacet dvě hodiny dvacet devět minut. Čaroděj však neodvedl bezchybnou práci. Mezi stromy vzdálenými od sebe sotva deset metrů tichounce vykročila nezřetelná postava. Bosé nohy kráčely po mechu a trávě naprosto neslyšně.

Ruka spuštěná podle těla svírala revolver.

- - -

Než mladý člověk zmoudří, zestárne. Proto je o moudré tradiční nouze. Nejinak je tomu s poctivými, pokud najdou k poctivému životu odvalu. Nedostává se ovšem i chytrých, prozíravých, rozumných a uvážlivých, kteří dokáží myslet s nadhledem. Pokud jim to život vůbec dovolí. Takoví lidé jako kdyby se zdržovali ve stínu, neví se o nich, nemluví, nepíše, neukazují je v televizi. Zdánlivě jsou naprosto všední, tuctoví, nezajímaví. Mnohem větší pozornost poutají vychytralí jedinci, považující za prospěšné pouze zákony a nařízení, které je možno beztrestně obcházet. Řídí se zásadou: Já první!

Příkladně Walter Rybář. Žil z hazardu a nežil si špatně. Ve městě vlastnil několik heren na lukrativních místech a denní bar Severní svah, nazvaný podle čtvrti, ve které stál. Příliš neprosperoval, dokud v něm nedošlo k dvojnásobné vraždě. Vrah s akademickým titulem zastřelil člověka, který také nevynikal lidskými přednostmi a kuchaře, zaslechnuvšího výstřel.

Neprozířetelně se vrřítíl do baru s nořem v ruce. In memoriam se mu dostalo uznání a ocenění za statečnost, ale léta zralosti přeřívající servírka Agáta byla přesvědčená, ře nebyl hnán odvahou, nýbrř zvědavostí, nuř prostě zapomněl odlořit. Mediálně rozvířená událost nalákala do Severního svahu návštěvníky, z denního baru se stal podnik s nepřetržitým provozem a ze servírky Agáty Chlumové barmanka, zlaťáky se jen sypaly. Především Waltru Rybářovi. Vytrříbilo se i osazenstvo. Dopaedne chodili důchodci z okolí. Především je lákaly nižší dopolední ceny. Opaedne a navečer přicházela omladina, pozdě večeř a v noci se scházely pochybné existence s vysokými, většinou nelegálními příjmy, stranou sedávaly konspirativní hlučné skupinky extrémistů nejruřnějšího raření, nescházely ani řeny rozdílného věku, které byly lehce a poměrně levně k mání. Barmanka Agáta se k nim chovala přezířavě, považovala je za pořradné zboží. S Waltrem Rybářem vedla již několik roků tichou válku. Jejich vzájemný vztah se z milostného změnil v přátelský, posléze u věčně podezířavého zaměstnavatele vůči nikoli zcela poctivé zaměstnankyni přerostl v otevřený spor. Rybář zastával názor, ře by bar Severní svah měl vynášet víc, a možná vynáší, určitě získal mezi personálem donašeče, Agáta však tvrdila opak a řádala vyšší plat. Jistý respekt budila skutečnost, ře pro všechny zaměstnance, kteří se poměrně rychle střídali.

Pracovní rozmíšky neovlivňovaly Rybářův a Agátin vztah, kdykoli se setkali u Mechového jezera. Na veřejnosti předstírali, ře táhnou za jeden provaz. Na mapách byla vodní plocha zanesena jako rybník. Když si tam před padesáti roky zaměstnanci velkého podniku postavili rukou společnou a nerozdílnou kolem třiceti chat a chatiček, vřilo se označení Mechové jezero. Vzhledem k povaze dna a poloze rybníka mezi třemi zalesněnými stráněmi dostávala hladina za letních podvečeřů ve stínu mechové zbarvení. Z prvních majitelů již pouze občas přijížděl s vnučkou stařeček, který proseděl ne břehu celé hodiny a marně si vybavoval jména kamarádů a známých, podílejících se na výstavně chatové osady.

V průběhu let se vystřídaly generace dědiců, některé chaty změnily majitele, ale kupodivu se příliš nezměnily vzájemné vztahy. Když bylo třeba, pomáhali jeden druhému za *pěkně děkuji*. Ovlivňovala to skutečnost, ře kolonii opustili ti, kteří udělali díru do světa, nahrabali si do foroty, chatová osada se jim stala příliš všední, nedůstojnou a málo lukrativní. Většina ostatních to plácala, jak se dalo. Takoví jako Walter Rybář, nacházející se na polovině kluzké cesty mezi plnými a prázdnými kapsami, se příliš

neodlišovali a drželi basu s ostatními. Mnozí se znali od dětských let, ovlivňoval je citový vztah, který si nepřipouštěli, ale existoval. Není radno pochybovat, že téměř každý člověk v sobě nese něco dobrého. Lidé si to neuvědomují, nepřemýšlejí o tom, nechtějí s tím na světlo, aby si nezahladili. Podnikání je tvrdá záležitost, vyžaduje chlapy a ženy tvrdé jako skála, kam na ně se sentimentalitou!

Nepochybně se tu a tam zableskl také svárlivý střípek závisti, ale zdravé povětrí ho zastínilo. Chataři byli zajisté levicově nebo pravicově zaměřeni, ale nedávali to najevo, stejně bylo nejvíce těch, kteří už na všechno jen znechuceně kašlali. Bezmocnost je zhoubná choroba pro toho, kdo složí zbraně. Rytířství se ze společnosti vytratilo, lancknechti přežívali, u Mechového jezírka si však společenství chatařů stále zachovávalo jistou skoro idylickou svěžest, byť poněkud omšelou. Nic ho výrazně nenarušovalo. Všemi otřásla jen často vzpomínaná smrt oblíbeného kytaristy a písničkáře, který se vydal na bruslích přes rybník a uprostřed se pod ním prolomil led. Protože byl počátek ledna a sněhu po kolena, všechny ostatní chyty byly prázdné, nebylo svědka. Shánka začala až po víkendu a nalezen byl teprve na jaře. Záhadná schopnost vody se spodními proudy ze dvou přítoků ho do pasu svlékla, boty s bruslemi však držely na nohou.

Tragičtější událost se za padesát let u Mechového jezera nepříhodovala. Až toho dusného pozdního večera, v němž plavalo po hladině jasné oko úplňku, kvákaly žáby, většina chatařů spala, protože přes den pršelo a kdo celý den nic nedělá, je z toho večer pěkně utahaný. Zbytek sledoval film Rozmarné léto, ten se po čase dá vidět znovu, vždy v něm lze objevit něco nového. Jako třeba v Čajkovského Leningradské symfonii, Lisztově Uherské rapsodii nebo Weillově hudbě k Brechtovým hrám, jak soudil emeritní dirigent divadelního orchestru Libor Ignác Hrdlička.

Toho nádherného letního večera se všechno obrátilo naruby. Podle několika svědků ve dvacet dva hodin třicet minut, kdy krátce po sobě padly dva nepřilíš hlučné výstřely. Proto je ve vzdálenějších chatách nezaslechli a rozruch nastal až časně ráno.

- - -

Nad hladinou se rozplýval lehký mlžný opar a vycházející slunce ji postupně zjasňovalo, jak vyplouvalo nad stráně ježící se vrcholky stromů. V rákosí kvákaly žáby, občas se ozvalo žblunknutí a po vodě se rozběhla a rozplývala kola, dva věčně hladoví kormoráni opisovali kruhy a vyhlíželi kořist, neboť i pro ptáky je jítro časem snídaně.

Šestašedesátiletý Libor Ignác Hrdlička snídani ošidil. Napil se mléka přímo z krabice, do kapsy zastrčil mobil a dva rohlíky, popadl košík a vydal se na houby. Chtěl se na svá místa dostat jaro první, protože byl trochu chamtivý a rád se pochlubil parádním hřibem. Vykročil po rosou postříbřené trávě, zahnul za roh chaty a spatřil otevřené auto, za jehož volantem seděl Walter Rybář. Upřeně sledoval hladinu, snad zaujatý počínáním kormoránů.

„Dobré jitro, Waltře,“ zahlaholil Libor Ignác Hrdlička, byl již dlouho vdovec a rád s někým ztratil kousek řeči, celý život spjatý s početným divadelním ansámblem si na samotu nikdy pořádně nezvykl. S přibývajícími roky měl pocit, že si s lidmi ještě všechno nepověděl a neustále hledal příležitost, jak to dohonit.

Walter Rybář však mlčel, protože mrtví na pozdrav neodpovídají.

Emeritní dirigent si uvědomil jeho nepřírozenou strnulost, zvolnil krok a blížil se k autu opatrně, v obavě neznámého nebezpečí. Udělal ještě dva kroky a pustil košík do trávy. Nedešifrovatelný nápis na Rybářově zeleném tričku s krátkými rukávy hyzdily na hrudi dva vstřely, pod nimiž zaschly krevní koláče, směřující do klína.

Prvním popudem bylo zakřičet. Třeba „pomoc“ nebo něco na ten způsob, alarmovat spáče v nejbližších chatách, ale střízlivá soudnost měla navrch. Rybářova smrt nebyla přirozená a vyžadovala asistenci kompetentních orgánů. Vytukal jedničku, pětku a osmičku a poněkud rozechvělým hlasem se představil, uvedl, odkud volá a ještě rozrušeněji pravil „v autě sedí zastřelený Rybář.“ Na vyzvání přerušil spojení, absolvoval kontrolní zavolání a vyslechl příkaz „zůstaňte na místě, na nic nesahejte“.

Jako ukázněný občas považoval první za samozřejmé, druhého by se neodvážil.

Obrátil se zády k autu a zahleděl se na hladinu, rázem ztrativší veškerý půvab. Krásné ráno se proměnilo v ošklivý začátek dne, jemuž nebude vlastní žádný půvab.

- - -

Policejní auto stálo před železničním přejezdem. Červené světlo blikalo, trať byla na obě strany plochá a přehledná, sváděla k přjetí kolejí, ale praporčíku Lánovi v tom zabránil dotaz, kde se nachází.

„Stojím před přejezdem...“

„To se hodí! Znáš rybník v lese pod Novou Vsí?“

„Který? Jsou tam dva.“

„Chataři mu říkají Mechové jezero.“

„Znám. V březnu tam nezletilý kluk ze Svojšína udělal pět chat.“

„Dneska je to horší. V autě tam sedí mrtvý rybář. Údajně zastřelený. Volal nějaký Hrdlička, mluvil věčně, nepanikařil, ale raději tam napřed zajed'. Abychom neudělali planý poplach. Od přejezdu to nemáš jako na Sněžku, budeš tam cobydup.“

„Jedu,“ odpověděl praporčík Lán, nastartoval, a zatímco po trati projel motorový vůz, na úzké silnici natřikrát obrátil auto do protisměru. Jel maličko nad povolenou rychlost, provoz byl zanedbatelný, ale na odbočce zpomalil, silnička klesající do údolí byla samý výmol. Mezi stromy hladinu, od níž se odrážely šikmé sluneční paprsky, potom zahlédl střechy několika chat, následně vyjel na louku a spatřil auto s mužem nehybně sedícím za volantem. Opodál stál člověk, jemuž ležel u nohou houbařský košík.

„Vy jste volal?“ otázal se praporčík Lán.

„Já,“ hlesl Libor Ignác Hrdlička.

Lán obcházel auto z druhé strany. „To je ten rybář?“

„On se tak jmenoval, Walter Rybář,“ upřesnil Hrdlička a ukázal na chatu, vzdálenou snad deset metrů. „Ta mu patřila.“

„Stojí tady dlouho?“

„Přes padesát roků.“

„Mluvím o autě!“

„Tak to nevím.“

„Neslyšel jste ho přijíždět?“

„Večer jsem něco zaslechl. Tak kolem půl jedenácté. Ale hrála mi televize. A pak, tady stále někdo projíždí. I večer. Třeba na pivo do vesnice nebo naopak.“

Lána napadlo, zda se nejedná o sebevraždu. Opatrně se přiblížil a nahlédl do auta, očima hledal na podlaze ležící zbraň. Marně. Proti sebevraždě mluvily i ruce, volně položené na volantu. Zastřeleného muže znal, několikrát spolu jednali, když se v některé jeho herně strhla mela nebo drobný incident, který nedokázal vyřešit sám.

Navázal spojení.

„Volám od Mechového jezera. V otevřeném sportáku sedí Walter Rybář. Rybář jménem, nikoli povoláním nebo zájmovou činností. Majitel heren a baru Severní svah. Někdo ho sejmul. Možná už večer nebo v noci, všechno je mokré od rosy.“ S jistými rozpaky doplnil: „Třpytí se mu i na vlasech. Na tričku jsou zřetelné dva vstřely a zaschlá krev. Někdo ho sejmul.“

„To mě napadlo! Nikoho k autu nepouštějte, držte lidí stranou, aby to kolem auta nezdupali jako stádo nosorožců.“

„Dohlédnu na to.“

„Na co?“

„Na stádo nosorožců.“

„To dobře uděláš.“

Nebylo to plácnutí do větru, chataři se začali trousit, zvěst snad letěla vzduchem, skupinka zvědavců se rozrůstala. Pokukovali po autě s mrtvým mužem, chovali se však poměrně ukázněně, nepokoušeli se přiblížit nebo rozvinout s policistou debatu, středem pozornosti se stal Libor Ignác Hrdlička, jemuž však také zrovna nebylo do řeči.

Vysoký muž s šedivými vlasy a prkennou chůzí opakoval, že večer *něco* slyšel.

„Co jsi slyšel?“ vyzvídal Hrdlička.

„Jako kdyby práskl výfuk. Dvakrát po sobě.“

„Už jsi ležel?“

„Ležel, ale nespál. Koukal jsem na Rozmarné léto.“

„Jak to vidím,“ posteskl si Hrdlička, „letos nás čeká rozmarné léto i tady.“

Blížila se nepřilíš upravená žena, stále pohledná, ale s unaveným výrazem.

„Agátka,“ oslovil ji muž s šedivými vlasy, „stalo se neštěstí. Někdo vám zastřelil šéfa. To je nadělení, vidíte?“

Agáta Chlumová si zakryla dlaní ústa a zahleděla se na praporčíka Lána. Zdálo se, že ji jeho přítomnost trochu uklidnila. Za roky práce v různých pohostinských podnicích poznala spoustu policistů. Lán byl nápadný urostlou postavou i značně nekompromisním způsobem přístupu k různým výtržníkům. Vzhledem k fyzickým parametrům nejednou vystačil s domluvou a vlídným zacházením. V Severním svahu tak jednou srovnal rvačku mezi extrémisty a anarchisty, kteří neprozřetelně vstoupili do teritoria holých lebek, několikrát se zastavil v uniformě čistě preventivně, k nelibosti některých hostů přišel párkrát i v civilu. Měl to při cestě domů. Agáta k němu chovala rozporuplný vztah. Muže zákona nepovažovala za vítané hosty, Lánova přítomnost však vzbuzovala respekt, třebaže ohrožovala tržbu. Ledaskdo urychleně hledal způsob, jak nenápadně vyletět z hnízda. Zejména pochybní jedinci, při příchodu nenápadně kontrolující, kdo sedí uvnitř a zda zůstal otevřený zadní východ.

Praporčík Lán Agátě Chlumové nepatrně pokynul. Víc nepokládal za vhodné. Odpověděla kratičkým přikývnutím. Jako na souhlas. Jenže nebylo